

Tigerhale. - 114x114 cm. 2020

TIGER TANKER

af

UFFE STADIL CHRISTOFFERSEN

2022

Foto: Torben Gaardboe Stæhr

Født 1947
1968-73. Det Kongelige Danske Kunstakademi.
1973-75. Kunstakademiets Kunstpædagogiske Skole.
1975-83. Ansat ved Kunstakademiets Farvetekniske Laboratorium.
1983-87. Lærer på Det Jyske Kunstakademi.
1980-88. Medlem af kunstnergruppen Violet Sol.
1992. Statens Kunstfonds 3-årige arbejdslegat
Siden 1994 medlem af kunstnergruppen Corner.
Har siden midten af halvfjerserne haft utallige udstillinger både i Danmark og Frankrig, hvor jeg boede fra 1990 til 2018

TIGERENS FARVE

Tigeren er gul med sorte striber. Tror vi da. Indtil vi ser nærmere på mine billeder af tigre og opdager, at tigre kan have alle regnbuens farver.
Pointen er, at ingen farve er, hvad den ser ud til at være. I min farvebehandling er enhver farve afhængig af de andre farver, den sættes sammen med. Kunsten at sætte farver sammen lyder lige så let i teorien, som det er svært i praksis.
Betragter man en tiger som motiv i et maleri, skal man vogte sig for at forvente at det gule og det sorte opfører sig, som vi forventer. Hvis virkeligheden altid undsiger, hvad vi tror vi ved om den, gør kunsten det i højere grad. Altså viser os det uventede.
Jeg bliver ofte kaldt for "Tigermaleren" med en vis undren, for tænk, at man kan få så meget ud af fordybe sig i et bestemt motiv - i så lang tid.
Betegnelsen passer og passer slet ikke. For der er meget andet på færde i mit maleri. Nok er tigeren hovedmotivet, som jeg varierer i det uendelige. Men man kan med lige så stor ret hævde, at tigermotivet er et *påskud* for at udforske farvernes dybder og karakter - og dermed selve maleriets bæreevne.

Tigerlatter. - 50x50 cm. 2021

HISTORIE

Hvor andre malere har landskabet, byen eller mennesket som bærende motiv, er jeg stoppet op ved tigeren. En udtømmelig fascination, som ironisk nok tyvstartede, da jeg boede i det østlige Afrika - et sted, hvor der overhovedet ikke findes tigre. Og senere for alvor udvikledes, da jeg som ung kunstner tog ud til zoologisk have for at tegne dyrene og her - fascineret - blev stående foran tigrenes bure.
Som bekendt er dyr, siden malerkunstens start, et af de mest slidstærke motiver i kunsten. Går man på opdagelse i de forhistoriske huler, der endnu rummer hulemalerier, finder man der stribevis af afbildninger af dyr. Dengang blev dyr gjort hellige og symboliserede bestemte kræfter. De tamme dyr var symboler på frugtbarhed og rigdom og de vilde dyr, især rovdyrene, var tegn på krigerisk styrke og mod.
Tigre er (sammen med bjørne, mammutter og løver) således nogle af de tidligste dyr, vi ser i billedkunsten. Altid afbildet med respekt. Og tillagt ønskværdige menneskelige egenskaber. Måske er der en indirekte symbolik i, at moderne avantgardekunstnere fremstiller dyr som produkter, der kan tilintetgøres?

I Asien, hvor tigeren har og har haft størst udbredelse, indgår den i hele kulturen, ja dens betydning stikker langt dybere end som så. Ifølge den kinesiske astrologi er Tigeren et særligt stjernetegn, og man taler endvidere om tigerens År.
I vor del af verden er tigeren blot et af flere eksotiske dyr. Vi gyser lidt, når vi ser dyret gå hvileløst omkring i zoologisk have, eller når vi på en af de udenlandske TV-kanaler følger dens ruter i junglen. Ellers er tigeren blot et smukt rovdyr, vi kender fra børnebøger. Den er for længst havnet i et mentalt raritetskabinet. En anormalitet midt i det moderne. Som en sjælden skabning, meget langt væk fra vor hverdag.

Purpur rød tiger - 50x50 cm. 2021

MOTIVET

Det ligner en bizar besættelse, jeg udviser ved bestandigt at kredse omkring tigeren som motiv. Mere præcist kan man sige, at det er udtryk for, at jeg tager mit motiv og min metier dybt seriøst. Fordybelse er enhver kunstners adelsmærke.
Eller man kan se det udefra og konstatere: Som en gammeldags eventyrrejsende tager jeg jer med derud, hvor den kedsommelige hverdag slutter og hvor eventyret begynder. Med mit brug af motiv understreger jeg kunstens rolle som en slags safari i det ukendte.

Orange Tigerportræt - 100x81 cm. 2021

FABLER OM TIGRE

Der er skrevet mange fabler om tigre, en jeg særlig kan lide er denne: En tiger og en delfin delte jordkloden mellem sig. Tigeren var konge på land, og delfinen i vandet. Og de lovede at hjælpe hinanden. Men da tigeren kom i slagsmål med en tyr, var der ikke meget delfinen kunne gøre.

Det vrimler med fabler om tigre, og ofte kredser de om tigerens rolle som mægtig hersker, som “skovens konge”. Fabler om tigre handler da tit om styrke og list, om årvågenhed og jagtens grusomhed.
Den græske eventyrfortæller Æsop skrev sine dyrefabler tilbage i 600-tallet, men grundformen er langt ældre. Det er orientalsk og antik tradition at fortælle historier med dyr som hovedpersoner, hvor menneskelige grundkonflikter beskrives.
Æsops fabler blev siden oversat til alverdens sprog. De er for længst gået over i litteraturhistorien, som en slags symbolske og lærerige fortællinger. Fablerne har ofte et filosofisk indhold eller stiller et paradoks op, som vi kan tænke videre over. Og er dyrene hovedpersoner, ja så er de blot et alibi for at vise noget vigtigt om mennesker og deres vilkår.

Liggende blå tiger - 60x92 cm. 2021

MORALE

Den franske forfatter Jean de la Fontaine (1621-1695) byggede videre på Æsops fabler og skabte flere hundrede små fortællinger, der ofte havde et moraliserende og belærende sigte.
Det er fortællinger, som har overlevet skiftende perioders skiftende smag. De har smittet af på andre slags fortællinger om dyr. F.eks. på den store fortælling om tigeren, som den italienske teatermand Dario Fo turnerede med i mange år.
Det er således et godt selskab jeg er i med mine tigerfortællinger. Og det skal tilføjes, at andre billedkunstnere før mig har skabt uforlignelige tigerfigurer.
Lad os bare nævne Eugène Delacroix og Antoine-Louis Barye.

Tiger growl. - 114x114 cm. 2020

EKSPRESSIV TIGER

Men hvad er så det særlige ved mine tigre? Hvordan bidrager jeg til den lange kongerække af dyrestudier i kunstens verden?
Svaret er - kortest - at jeg presser det ekspressive farveudtryk så langt ud, at mine tigre - uanset hvordan jeg selv opfatter dem - som malerier bliver til en selvstændig stor fortælling om tigeren. Eller en metafor på dyrets kraft og skønhed.
Det er denne - flot udfoldede - fortælling, der gør at mine tigerbilleder bliver til andet og mere end en kunstners kamp med og mod motivet. Og kvaliteten ligger i den fordybelse og fornyelse, som det hele tiden lykkes mig at vride ud af motivet.
Man kan sige, at jeg har valgt et motiv med indbygget dramatik. Og det forunderlige er, at jeg stadig kan blive fængslet - og forhåbentligt fængsle andre - med dette.
Tigrene må have en kraft, der rækker ud over det enkelte maleri.

Moonstruck tiger - 130x162 cm. 2020

FACTS OM TIGRE

Tigeren er verdens største kattedyr. Den kan veje over 300 kilo og måler næsten fire meter i længden. Tigrene lever alene men de har overlappende territorier. Det normale område for en tiger er et areal på syv-otte kilometer på hver led. Han - huntigre mødes kun, når de skal parre sig. Normalt får en tiger mellem to og fire unger. Dens levetid i naturen er op til 18 år. I zoologiske haver kan tigre bliver op til 25 år.
Tigeren kan springe op til seks meter i et spring og den kan springe over en to meter høj forhindring. Dens brøl kan høres op til to kilometer væk.
En tiger kan spise op til 5o kilo kød om dagen. Den behøver mellem syv og otte kilo kød om dagen for at kunne overleve.
For 100 år siden var der over 100.000 tigre i naturen. Nu er der mellem 4.000 og 5.000 tilbage. Tigeren er blevet erklæret for en truet dyreart af Verdensnaturorganisationen, WWF. Det er især den øgede befolkningstæthed, som truer tigeren.

Tigerspring - 100x130 cm. 2020

ILLEGAL JAGT

Tigre udryddes tit, fordi de truer bønderne og deres husdyr. Men også fordi der bliver mindre vild natur. En tiger behøver et vist revir for at kunne eksistere. Bliver den trængt forsvinder den. Den illegale jagt på tigre har desuden været voldsom de sidste mange år.
I kinesisk naturmedicin kan alle dele af tigeren bruges til forskellige former for medicin. Den siges at kunne helbrede gigt, muskelkrampe, mavesår, tyfus og brandsår.
En nyligt nedlagt tiger kan indbrige op til 50.000 dollars på det sorte marked. Alene skindet sælges for store summer.

Huntiger i fart. - 80x130 cm. 2020

UNDERGANG

Ud af otte tiger arter, er der kun fem tilbage: Den sibiriske tiger, den bengalske tiger, den indokinesiske tiger, den sydkinesiske tiger og Sumatratigeren. Uddød er den Kaspiske tiger, Javatigeren og Balitigeren.
Mange steder, hvor tigeren dræbes, sker det ud fra frygt for, at den skal dræbe mennesker. Det sker også, men i realiteten sjældent. Men historierne om en Mankiller, som har fået smag for menneskekød, er utallige.
Ofte fanges tigre i fælder af krybskytter. Når det store dyr ligger, lidende og hjælpeløst, skydes det ned, for derefter at blive bragt videre i det illegale handelskredsløb.
Myterne om tigeren er mange, Den gøres ofte til et stort og frygtet rovdyr - hvad den også er. Men sandheden er desværre, at den er utrolig sårbar. Den er taberen i en moderne verden, hvor dyr og den øvrige natur er blevet ofre for menneskenes stadig mere dominerende civilisation.

Tre tigre i gult farverum - 100x73 cm. 2021

MØDET MED EN LØVE

Det første møde jeg havde med et stort rovdyr, var ude i naturen, hvor en løve, i bogstavelig forstand, stod i vejen for mig.
I årene 1955 – 59, boede jeg nemlig i to afrikanske lande, først i Nairobi i Kenya og derefter i Dar-es-salam i Tanzania.
Vi kom til at bo i yderkanten af Nairobi, tæt ved Karen Blixens gamle kaffefarm, i en nyopført villa med have til.
Jeg var da omkring syv år, og haven var meget spændende, for hver aften lige inden solnedgang, kom farverne rigtig frem. Især var jeg meget fascineret af alle de røde nuancer den afrikanske jord havde. Når jeg så ud over stepperne kunne jeg der opleve de mange forskellige vilde dyr, zebraer, antiloper, elefanter osv. og i det fjerne var der den violette bjergkæde Ngong.
Jeg elskede at sidde i vinduet når det var ved at blive mørkt og månen kiggede ned i haven og fik ubestemmelige skygger til at lure i de mange kroge. Ofte så jeg sjakaler og leoparder snige sig rundt dernede. I tropenatten hørtes trommer fra de omkring liggende landsbyer, blandet med hyænernes hylen og løvernes brøl.

Walking tiger. -92x65 cm. 2022

SKOLEN

Den skole min bror og jeg gik på lå ca. 9 km. væk. Den var engelsk, kun for hvide og de forlangte at vi skulle bære skoleuniform med hat og slips. Man var i skole hele dagen, med almindelig skolegang om formiddagen, lektielæsning midt på dagen og cricket om eftermiddagen. Busserne kørte meget uregelmæssigt så oftest cyklede vi i stedet. Selve cykelturen til skolen, blev en del kortere når vi kørte ad de små snoede grusveje der var røde af okker, gennem vild jungle. Da jeg en dag mødte tidligere end min bror, cyklede min mor med, for jeg var jo bare otte år. Vejen til skolen krydsede den kendte allé, omtalt i Karen Blixen's bog "Den afrikanske farm". Den løber mellem hendes farm og et fransk nonnekloster.

Tre gående tigre III – 73×100 cm. 2020

LØVEN

Da vi skulle passere dette kryds midt inde i junglen stod der en stor hunløve ca. 25 m. fremme og spærrede vejen for os. Ved siden af løven var der små unger der løb rundt og legede.
I stedet for at vende om, og cykle tilbage, stod vi af cyklerne og talte dæmpet sammen om hvordan vi skulle komme forbi så jeg ikke kom for sent i skole.
Jeg var for generet til at komme hen i skolen til min lærerinde med en forklaring om at en løve havde spærret mig vejen, hun havde nok troet at det var en lodret løgn. Det ville have været meget pinligt.
Jeg husker stadig den mærkelige fornemmelse det var at se denne kæmpe, okkergule løve. Den stod frontalt, på den okkerrøde grusvej og stirre på mig med sine gulbrune øjne.
Hvor lang tid der gik er umuligt at sige. Det føltes som en evighed. Hver detalje husker jeg endnu som et indre fotografi jeg kan tage frem når jeg har lyst.
Det næste der skete var, at løven lige så elegant sprang ind til siden i buskadset og forsvandt i junglen.
Ungerne fulgte efter i et legende tempo.
Vi skyndte os at cykle forbi krydset hvor løven havde stået, men man kunne stadig høre dem inde i buskadset.
Jeg fik en oplevelse der kunne mærkes, og som jeg nu kan bruge i mine malerier. Det har taget mange år for mig at få den visualiseret fuldt ud.

Tigertegning. 27,5x36 cm. 2020.

AT TEGNE TIGRE

At tegne tigre adskiller sig ikke væsentligt fra at tegne et hvilket som helst andet motiv. På Akademiet var det dengang obligatorisk at tegne model. Det var en god øvelse, som lærte mig at få de rigtige proportioner ned på papiret.
Da jeg havde afsluttet min uddannelse havde jeg jo ikke længere modeller til rådighed, og måtte se mig om efter et andet motiv. Det fandt jeg i zoologisk have, hvor tigrene hurtigt fangede min opmærksomhed.
Jo mere jeg beskæftigede mig med at tegne dem, jo mere gik det op for mig, at jeg her havde fundet mit motiv.

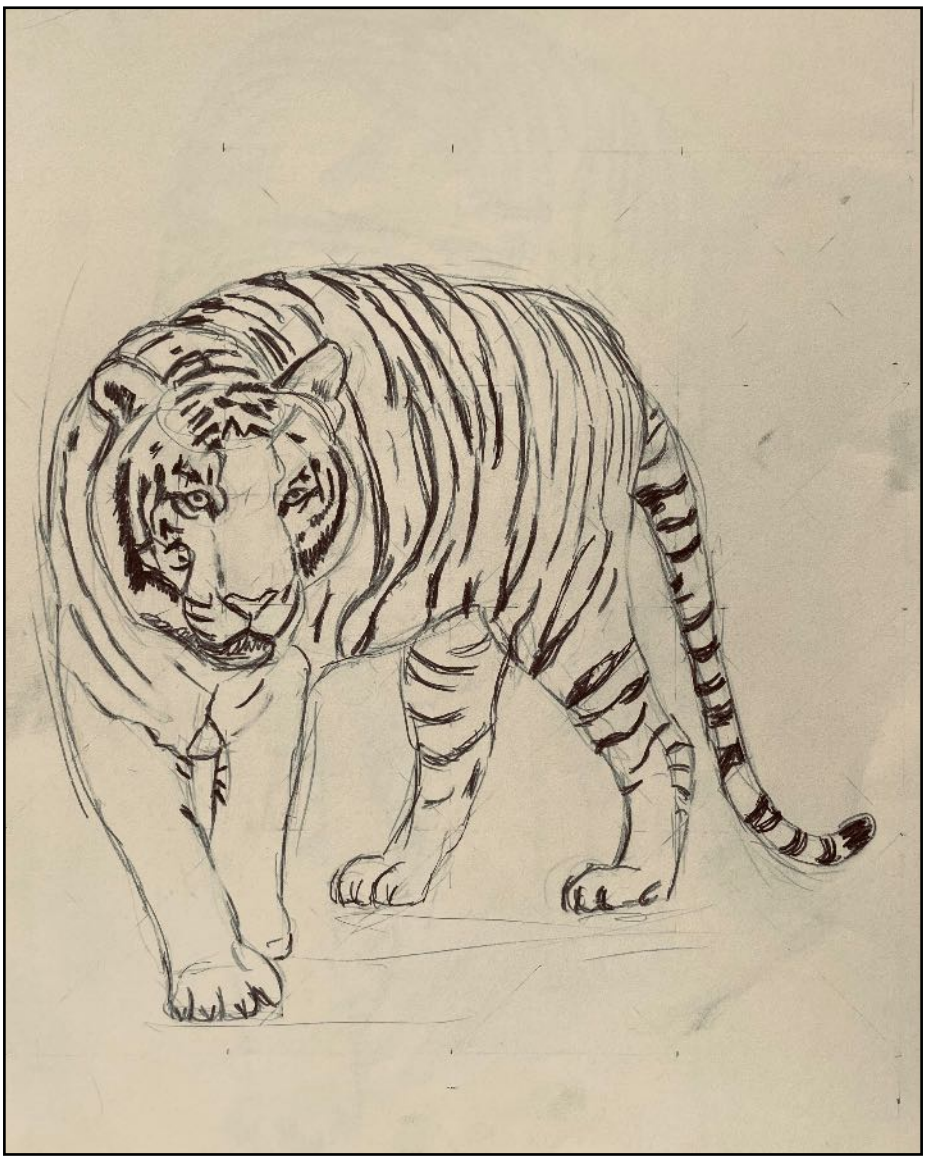
Det var i 70'erne, som var en underlig mellemperiode i dansk kunst. Ekko'et efter COBRA var stadig ikke døet ud. Popkunsten var så småt dukket op i dansk kunst regi i 1960'erne. Per Kirkeby og flere andre lod sig inspirere af det, som Andy Warhol, Roy Lichtenstein, James Rosenquist. Og andre havde sat i gang i USA.
Den eksperimenterende kunstskole, kaldet EKS-Skolen, dukkede op i de tidlige 60'ere. Blandt initiativtagerne var Poul Gernes, Per Kirkeby, Tom Krøjer og Bjørn Nørgaard. De var bl.a. optaget af den nye trykketeknik, der muliggjorde offsettryk i store oplag. Men der var i gruppen i det hele taget en stor lyst til at eksperimentere, og EKS-Skolen skulle i høj grad komme til at sætte den kunstneriske dagsorden for de næste par årtier.

Liggende tiger. 2020

TIGERTEGNINGER

Midt i alt dette dukkede Violet Sol op på den danske kunstscene, og vi var mere inspireret af den franske fauvisme og de tyske ekspressionister, samt i nogen grad Cobra.
Dog virkede det på flere måder bemærkelsesværdigt, at jeg begyndte at male dyr, specielt tigre. Og hvorfor lige det motiv?
Det er vist ikke til at sige helt præcis, for hvornår finder en kunstner egentlig sit motiv - og hvornår finder motivet sin kunstner? Men på en måde startede det, da jeg gik på Kunstakademiets Kunstpædagogiske Skole hos Bertram.
Vi skulle bruge nogle fotos af dyr fra zoologisk have. Jeg fotograferede tigrene i deres bure og blev med det sammme dybt fascineret af de store flotte dyr, der gik hvileløst rundt i deres alt for små bure. Alene at se farvespillet i deres striber, set mod de sorte tremmer. Det kunne virke som om dyret pludselig blev fri fra tremmerne, når lyset faldt på en bestemt måde. Det var den samme fornemmelse, som når man kigger ind i en hæk og ikke kan se hvad der er derinde bagved, men når man cykler forbi hækken kan man pludselig se nogle konturer.

Tigertegning. 27,5x36 cm. 2020.

TEGNE TIGRE I BEVÆGELSE

Efterfølgende tog jeg flere gange om ugen ud for at tegne tigrene. Jeg blev optaget af tigerens enorme kræfter. Kontrasten mellem det store kraftfulde dyr og de små usle bure, de bevægede sig rundt i, var i sig selv et fantastisk ekspressivt billede. Og nu udviklede min fascination sig gradvist.
Jeg opdagede, at tigeren egentlig havde alt, hvad man kunne ønske sig af et motiv: Spændende proportioner, indre kraft, bevægelse, skønhed.
De eksplosive, zigzagstribede og sorte streger på papiret var, og er, for mig et meget vigtigt element. Det er ved hjælp af dem, jeg viser tigerens vildskab og energi. Det er denne dynamiske skrift, der bedst udtrykker tigerens karakter, ligegyldig hvilken vinkel tigeren ses fra, eller hvor tæt på eller fjern den er.
På denne måde kan jeg få de striber som dyret har til at indgå, dynamisk, i mit maleriske udtryk.

Olie på masonit -122x122 cm. 1972.
Malet efter gamle postkort, avisudklip, tegninger og andre løsdele.

KUNSTEN OG VIOLET SOL

For mig skulle tiden med kunstnergruppen Violet Sol blive lig med en uhyre produktiv og berigende periode. Det startede allerede efter nogle år på Det Kongelige Danske Kunstakademi.

Efter endt skolegang var jeg lidt usikker på, hvad jeg ville være. Jeg havde allerede vist interesse for at tegne og male og i 18-års alderen dukkede ideen om at blive maler op i mig. Jeg var så småt begyndt på at gå på kunstudstillinger og mange besøg på Den Frie og Charlottenborg skærpede kun min interesse for kunsten. Jeg begyndte nu mere konkret at overveje, at tage en kunstnerisk uddannelse og i 1968 - ungdomsoprørets hotteste år - søgte jeg ind på Det Kongelige Danske Kunstakademi. Min første professor blev maleren Harald Leth, som var kendt for sine pædagogiske evner. Men det var især mødet med hele miljøet og kammeraterne, som jeg virkelig kunne bruge til noget. Der blev diskuteret morgen, middag og aften. Der blev arbejdet i atelierne, udvekslet ideer og sammenlignet værker. Jeg var slet ikke i tvivl om at jeg var havnet på min rette hylde.
Året efter fik jeg en ny lærer. Det var maleren, professor Egill Jacobsen, en af COBRA-gruppens store navne. Frem til og med 1973 gik jeg på Egill Jacobsens afdeling på Akademiet.

Olie på masonit -122x122 cm. 1972.
Malet efter gamle postkort, avisudklip, tegninger og andre løsdele. Privateje.

DET SPONTANE UDTRYK

Egill var til gengæld ikke den store pædagog, husker jeg. Der blev snakket i øst og vest, i det hele taget var han ikke særlig konkret heller ikke når han kommenterede elevernes arbejder. Men alligevel kunne han noget. For eksempel åbne elevernes øjne for de psykologiske processer, der ligger bag skabelsen af et kunstværk.
Egill Jacobsen havde, ligesom de øvrige COBRA-malere en stærk tro på det spontane element i tilblivelsen af et billede. Men han vidste også en masse om form og farve og indirekte fik han alligevel formidlet sin store viden videre til sine elever.
Det var bl.a. i den tid på akademiet at jeg fandt sammen med nogle af de malere jeg senere gik sammen med i gruppen Violet Sol. Det var Per Baagøe, Jens Haugen-Johansen, Finn Hjortskov-Jensen, Gunnar Møller, Niels Reumert og Jørgen Teik-Hansen. De var alle optaget af det spontane udtryk og af farvens kraft og stoflighed.

Tiger i bur - 60x120 cm. 1974

DEBUT

I 1971 var jeg nået så langt, at jeg turde sende billeder ind til en censureret udstilling. Og samme år kunne jeg skrive debutant på mit visitkort, for Charlottenborgs Forårsudstilling sagde ja til mine indsendte malerier. Jeg var lykkelig. Pludselig var det begyndt at ligne noget.
Men der skulle gå lidt tid endnu, før jeg for alvor blev bemærket. Dengang i 1970'erne var Henning Larsens Kunsthandel et af byens vigtigste gallerier. Der var eksempelvis Wiliam Skotte Olsen debuteret, og Henning Larsen var i hele taget kendt for at have et godt øje for nye talenter.
I 1973 debuterede jeg hos Henning Larsen, kun 24 år gammel. De første billeder var mestendels en form for "Collager", hvor jeg havde malet mine billede efter gamle postkort, avisudklip, tegninger og andre løsdele. Spontant og dristigt gjort. Og det blev bemærket i kunstmiljøet. Dagbladet Aktuelts anmelder noterede, at kunstneren havde "rige evner".
Debutudstillingen var i øvrigt en forsmag på, hvad jeg senere skulle komme til at opleve flere gange i min karriere:
Jeg fik udsolgt.

Kødets lyst - 245x300 cm. 1988. Privateje.

DEN VIOLETTE SOL

Efterfølgende var der to andre begivenheder, der fik en skelsættende betydning for min videre karriere. På det indre og det ydre plan.
Jeg besluttede mig for at uddanne sig videre, og tilmeldte sig undervisningen på Kunstakademiets Kunstpædagogiske skole, som blev ledet af den fremragende pædagog Helge Bertram. Bertram var måske ikke den største kunstner, men han var elsket af sine elever på grund af sine evner til at formidle og begejstre.
Endnu mere betydningsfuldt blev dog mit medlemskab af kunstnergruppen Violet Sol. Gruppen var blevet stiftet i 1971 af Ole Prip Hansen, Bjarne Espersen, Egon Bjerg Nielsen og Peter Dohm, der alle havde været elever af Erling Frederiksen.
Men Violet Sol var, et år efter sin start, ved at forandre sig kraftigt. For faktisk forlod de fire førnævnte gruppen. Nye var kommet til og det skulle vise sig, at Violet Sol skulle blive en af de mest markante kunstnergrupper i 1970'erne og 1980'erne.
Det nye Violet Sol - hvor jeg var med - udstillede for første gang i 1974, og derefter hvert år frem til 1988. Jeg havde i gruppen fået følgeskab af flere af mine gamle venner fra akademitiden. Nu bestod gruppen - udover mig - af: Finn Hjortskov-Jensen, Jens Haugen Johansen, Grete Knudsen, Gunnar Møller og Niels Reumert. Navnet på gruppen symboliserede den violette farve, man får på nethinden, når man kigger direkte op mod solen.

Tiger tæt på - 118x160 cm. 1984.Tilhører Kunstmuseet Trapholt, Kolding

TIDEN EFTER VIOLET SOL

For mig var tiden med Violet Sol en uhyre produktiv og berigende periode.
Kammeratskabet i gruppen var vigtigt for mig, som for de andre, og i dettte kammeratskab lå også det faglige fællesskab, hvor man diskuterede hinandens værker og udvekslede erfaringer.
Da den violette sol strålede allersmukkeste, var der ingen ende på succes'en. Alle de store samlere og mange museer købte flittigt ind. Og publikum myldrede talstærkt ind til udstillingerne.
Det var nogle spændende år, men med tiden skete der en række ændringer som gjorde at gruppen besluttede sig for at opløses. Måske var det tidsånden der var ved at ændre sig, eller også var gruppens medlemmer vokset fra hinanden. Man bestemte sig for at slutte mens det stadig var en succes.
For flere af kunstnerne i et nu opløste Violet Sol var tiden efter opløsningen virkelig svær. Kunstnerne måtte pludselig definere sig selv på ny.
Tilsynladende havde jeg måske lettest ved det.
Jeg gjorde noget klogt, hvis man vil starte på en frisk: Jeg flyttede til Sydfrankrig og fik på den måde en ny start.
Set i bakspejlet var det en god beslutning. For mødet med det Sydfranske landskab og de farver, man støder på her, har siden sat sine spor i mit maleri.

Gult Tigerportræt – 100×81 cm. 2021

DYREMALER

Jeg er dyremaler, mange tror at jeg bruger tigeren som symbol, men det er noget helt andet. Jeg kan eksempelvis godt lide de lange strøg af farver, som jeg finder i tigerfiguren. De særlige strøg – jeg vil kalde det tigerens *tegning* – er også med til at give formen. Det er faktisk samspillet mellem indre dynamik, streger, striber og så den rytme, der ligger i tigerens bevægelse. Det går alt sammen op i en højere enhed, der i mine øjne kan blive til et billede.
Trods det spontane anslag, der går igen i alle mine dyremalerier, så har jeg næsten altid en klar opfattelse af hvilken slags billede jeg vil male, før jeg går i gang.

Tigerlatter - 100x100 cm. 2022

DYREMALERI

Jeg starter næsten altid med en eller flere arbejdstegninger af dyret i forskellige stillinger og bevægelser. Når jeg har tegningerne klar i den bestemte komposition, så overfører jeg tegningerne til lærredet og det er selvfølgeligt vigtigt at proportionerne bevares – ja, så starter jeg maleriet. Jeg vil sige, at farverne faktisk også er planlagt på forhånd… men så er det at jeg bliver ved, indtil jeg så at sige sprænger ideen og laver noget, der er "på tværs". Man kan sige at jeg bevæger mig mellem to poler – fra det jeg ville lave over imod det, jeg ikke helt ved hvad er. På den måde får jeg nogle sider frem, der gør dyremaleriet interessant.
Dette paradoks er med til at skabe en spænding i mine billeder, som man hele tiden tydeligt fornemmer. Og der er altid elementer i mine billeder, som overrasker mig selv.

Tiger, en face. - 73×54 cm. 2022

DYREMALERIETS OVERASKELSER

Alene det at jeg skifter meget i et billeder, gør det til en konstant overraskelse at male. Jeg maler eksempelvis en bestemt rød farve ind på lærredet og lidt efter maler jeg en anden rød farve oven i, så dør nummer to rød måske – det er rent teknisk, det sker. Jamen, så bliver jeg nødt til at male en citrongul oven i den røde farve for at få den til at leve igen. Man bliver nødt til hele tiden at skifte farver for at få dem til at klinge. Der skal hele tiden være en komplementaritet, for at farverne lever op for alvor. Ligesom hvis jeg har malet en orange tiger, og den pludselig er *for* orange så prøver jeg med en cølinblå …og så kan det ske, at jeg stopper op og lader den være der.

Tiger love - 50x65 cm. 2022

ENGELSK DYREMALER

I mit arbejde med tigeren som motiv, er jeg stødt på andre kunstnere, der har brugt dyr som motiv. En af disse er den engelske dyremaler George Stubbs (1724-1806), der er kendt for sine romantiske hestebilleder. Han var dyremaler, og tog bl.a. rundt til de store engelske godser og slotte og malede på bestilling ejernes fornemme raceheste.
En dag stødte han ind ind i et omrejsende cirkus, der havde en tiger med. Han blev stærkt optaget af det flotte dyr, men hørte kort efter, at tigeren pludselig var død. Han fik fat på den døde tigers krop og i flere dage sad han og dissekerede dens krop og gennemtegnede hele dens anatomi – fra skelettet til musklerne.
Fra da af malede og tegnede han flere billeder af tigre i forskellige situationer. Et af hans mest kendte billeder forstiller en stor tiger, der angriber en hest. Dette billede blev så kendt at flere kunstnere efterfølgende malede det samme motiv, ligesom der blev lavet skulpturer over det samme.
“Motivet” vandrede videre, for pludselig opstod der i Frankrig en interesse for dyremaleren George Stubbs og hans motiver. Her kan nævnes maleren, Eugène Delacroix (1798-1863) og billedhuggeren, Antoine-Louis Barye (1795-1875).

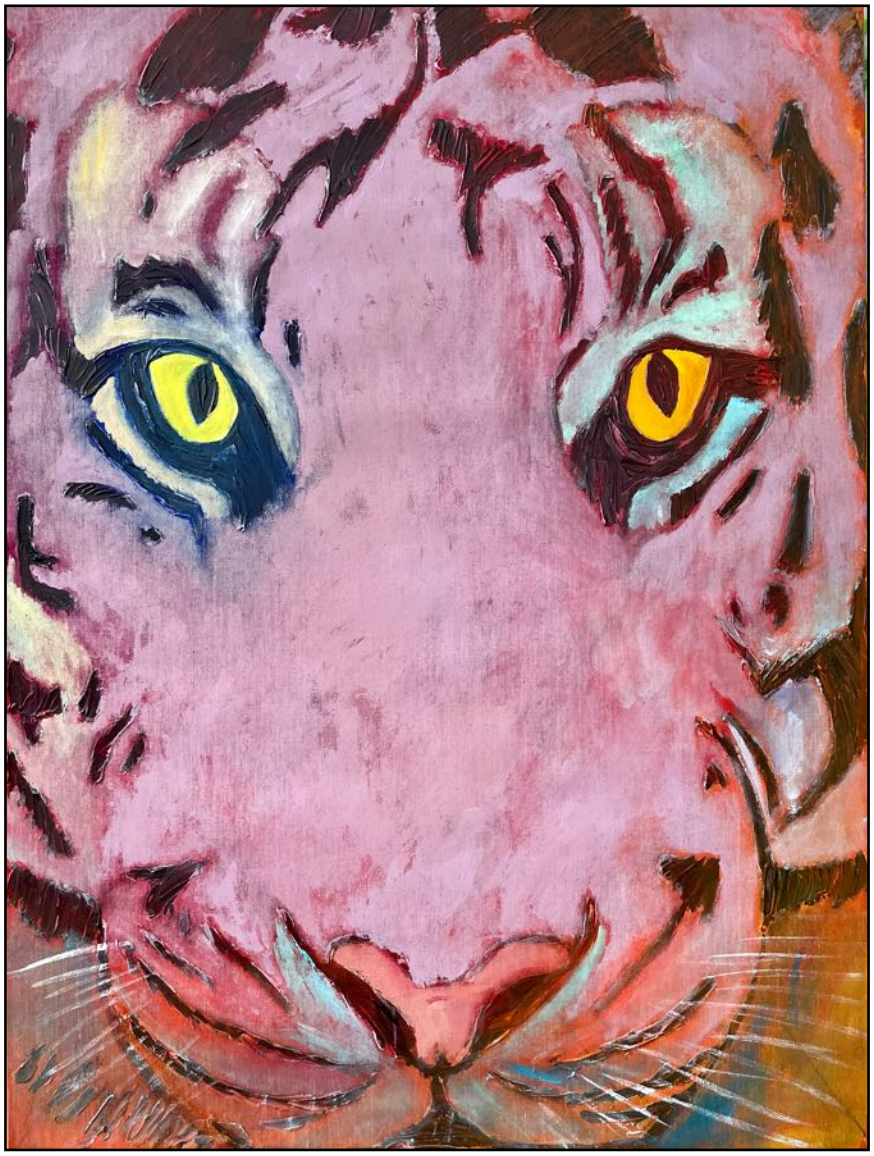

Growling tiger. -65×81 cm. 2022

DYREMALERE I DANMARK

Interessen for at male dyr stikker dybt i europæisk tradition. Dyr var en fast bestanddel af landbrugssamfundet og en del af alle menneskers hverdag. Men det handlede måske også om civilisationens fascination af det uciviliserede. Men mere direkte var det sådan, at dyr i sig selv er et *godt motiv. B*evægelse, proportioner, dramatisk gestik, konturer m.v.

For en lang række billedkunstnere har dyr – op gennem historien – altid været et vigtigt motiv. For danske dyremalere har det naturligt nok været køer, heste, grise, hunde, katte osv. Theodor Phillipsen blev kendt for sine køer. Mogens Bøggild for sine grise. Paul Fisher for sine hunde. Og Johannes Larsen for sine fugle. Man kan næsten ikke forestille sig et dansk landskabsmaleri uden at ane køer eller heste et sted i billedet.
Dyrenes rolle som motiver har selvsagt også været bestemt af de skiftende tiders politiske og kulturelle opfattelse af dyret. Men det var måske ikke helt så tit, vi så danske kunstnere lave voldsomme *ekspressive* dyrebilleder, hvor dyrets form blev afsæt for mere subjektive fortolkninger.
Det jeg stræber efter er at finde min helt egen stærkt ekspressive måde at skildre tigeren på.

Tigerøjne. Rosa – 130×97 cm. 2022

FARVEPIGMENTET

Grundstoffet for maleren er farvepigmentet der danner malerfarven. Som en alkymist blander kunstneren sine farver. Farven er arvesølvet. Farven er nu'et. Farven er fremtiden. Den forkerte kan dræbe billedet og den rigtige farve, kan skabe liv, der får maleriet til at flamme op.
Hvid er den første farve. Og den er ikke bare en modsætning til den sorte farve. Hvid er i sig selv mange farver og mange nuancer. Og hele tiden er *lyset* den store farvefremkalder. I det hele taget er læren om farver et kompliceret studie i komplementære virkninger, og kontraster.
Det var på Kunstakademiets Farvetekniske Laboratorium at jeg begyndte at trænge ind i farverne. Jeg begyndte for alvor at studere farvernes kemi og pigmentering. Som sidste års studerende fik jeg en stilling som turnusassistent og blev senere timelærer. Det var i 1975. Men jeg kunne ikke løsrive mig fra arbejdet med farverne og min interesse tog næsten en videnskabelig drejning.

Tigerlatter - 50x50 cm. 2021

FARVEPIGMENTET TIL FARVEN

Arbejdet på laboratoriet førte i flere retninger. Men det første jeg gav mig i kast med var at fremstille mine egne uorganiske pigmenter. De blev revet i linolie og derefter gjort klar til lærredet. De blev til en serie små dyremalerier, som jeg udstillede på Violet Sol samme år. Det blev til starten på en livslang optagethed at pigmentet og farvernes bestanddele og sammenhæng.
I den forbindelse begyndte jeg, at interessere mig særligt for okkerfarver. Pigmentet og farven i alle dens nuancer dannes som bekendt af jernforbindelser. I Danmark har man eksempelvis udvundet den særlige farve i den lille landsby Løvskal, der ligger mellem Randers og Viborg.
Denne okkerfarve har en særlig glød, både naturel og efter at den er brændt – det vil sige, opvarmet til temperaturer på op til 1100 grader Celsius.
Interessen for farven okker fik ny næring, da jeg i 1979 foretog en studierejse til landsbyen Roussillon, nord for Marseille i Frankrig. Her lå et stort okkerbrud, der nu er nedlagt. Besøget i okkerbruddet var nærmest en åbenbaring for mig og siden har jeg ihærdigt arbejdet med okkerfarven i alle dens afskygninger.

Okker tiger – 73×92 cm. 2020

OKKERPIGMENTER OG FARVER

Hvis jeg skal beskrive hvordan jeg forholder mig til bestemte orange okker farver, bliver det meget omfattende. Jeg har brugt det meste af mit professionelle kunstnerliv på at undersøge farvepigmentet okker og dens virkninger og det er blevet en vigtig del af mit maleri, at få en farve til at gløde og sætte farver op mod hinanden.
Studiet af farver har ført mig henover landegrænser for at finde særlige varianter.
En af grundene til at jeg i så mange år har studeret jordfarven okker, er at jeg finder, at netop denne farve kommer tigerpelsens naturlige farvetoner nærmest.
Jeg har i det hele taget studeret okker overalt i Europa, hvor man har fundet og brugt okker. Når jeg har bosat mig i Sydfrankrig, så skyldes det bl.a., at her er flere kendte okkerbrud, hvor jeg har kunnet studere farven.
I 1980 udstillede jeg igen med Violet Sol, og her viste jeg, okkerpulver i en montre sammen med mine malerier. Det var min måde at pointere, hvor stor betydning studierne af netop okkerfarven havde for mit maleri.

Tiger i et okkerbrud - 100x130 cm. 2020

EN OKKER OPLEVELSE

I de store okkerbrud i det sydlige Frankrig ses en lang række farvetoner, der spænder fra de svagt rosa over grønlige, gule og orange toner til de dybeste røde og mørk violette – caput mortuum. Navnet okker formodes afledt af græsk “ochros”, d.v.s. “gusten” eller bleggul” – En lidt misvisende betegnelse i øvrigt, i betragtning af okkerfarvernes ofte overmåde store farvekraft. Råmaterialet, der overvejende består af ler farvet af gule, røde eller rødbrune jernforbindelser, forekommer i større eller mindre koncentrationer overalt på jorden. Det kan variere betydeligt i farve – Fra den gule eller gulbrune italienske Terra di Sienna til den røde eller rødbrune spanske okker. I øvrigt kan farverne svinge stærkt, ikke blot mellem geografiske forekomster, men også inden for den enkelte, lokale forekomst.
Det stærke sollys der falder på de gule eller rødgule skrænter, bevirker at de lyser vældigt op, og står i en voldsom kontrast til den cølinblaa himmel. De mørkegrønne pinjetræer der gror i disse områder, er dækket af et fint okker-støv, som vinden ustandseligt hvirvler op, så det næsten ophæver vegetationens naturlige farvekarakter. Først og fremmest er det rigdommen af nuancer i selve okkermaterialet, der er væsentlig, og dette er en stor inspiration for mig til mit maleri. I solen kan okkerfarverne næsten måle sig i intensitet med de syntetiske gule, orange og røde kadmiumfarver, mens de i skyggen bliver til dæmpede gulbrune farver. På samme måde lyser tigerens gyldentbrune pels kraftigt op i solen, hvorimod den i skyggen kan falde i et med omgivelserne på grund af kombinationen af striber og dæmpede farver. Der er her tale om en vekselvirkning, der i virkeligheden passer godt til dette temperamentsfulde væsen.

Sunstroke tiger - 130x162 cm. 2021.

MALE MED OKKER

Et er, hvad man ser og oplever i naturen, et andet er, når man som maler står foran staffeliet og skal omsætte disse, til tider modstridende, idéer eller følelser til billeder. Man må så søge ind i selve stoffet, og på den måde finde ud af hvad det er, man i virkeligheden vil.
Den måde jeg bruger jordfarver på, er et forsøg på at anvende dem, som man ser og opfatter dem i naturen i forskellige belysninger. Ved systematiske undersøgelser har jeg gennem årene fundet ud af en måde at kompensere for den svækkelse der opstår, når farven kommer ind i atelieret, iklædt en tube, hvorfra der kan trykkes en brun substans ud på paletten. På Kunstakademiet i København var det bandlyst at blande de billige jordfarver med de meget dyre Kadmiumfarver. Vi skulle enten male med jordfarver eller med spektralfarverne, ikke blande disse to systemer.
Det er dette forbud jeg nu trodser i mit maleri.

Forelskede - 33x41 cm. 2021

OKKERENS FARVE

De tre veldefinerede jordfarver jeg bruger nu er gul okker, rå Sienna og rød okker. For at øge okkerfarvernes farveintensitet må disse blandes med en beslægtet ren kulør. En gul okker skal blandes med en varm gul kadiumfarve, en rå Sienna blandes med kadmium orange, og den røde okker blandes med en lys kadmium rød. Den hvide tilføres i den mængde, man nu ønsker, alt efter hvor lys farven skal være.
Derimod vil en blanding af en farve med en anden kulørværdi og en okkerfarve ikke kunne bruges i denne sammenhæng, da denne blanding, i stedet for at øge okkerfarvens intensitet, omdanner denne til en tredje farve. Forsøger man f.eks at blande en citrongul i en gul okker, vil det grønne i den citrongule nedbryde det varme gule i okkerfarven.

Desuden er det absolut nødvendigt kun at bruge de reneste pigmenter, blandet med et egnet bindemiddel, for at opnå de ønskede resultater. Med disse farver, som strækker sig fra at være dæmpede og passive til, i en glidende overgang, at blive aktive i højeste potens, er det muligt at male en tiger i alle dens temperamenter og alle de stadier, som et vilddyr kan befinde sig i. Tigre der slås, leger, parrer sig, jager og fortærer deres bytte. Samtidig påvirker det også én selv, så de indre kræfter, der styrer de maleriske instinkter, bliver forløst. Det er naturkræfter, der er i slægt med dem, der styrer rovdyrets instinkter.

Blå øjne - 41x33 cm. 2021

NYE BILLEDER

Farverne skulle “udspringer af lyset”. Og farverne skulle fungere “som dynamitladninger”, der hæver kunsten over det virkelige!
Mindre kunne ikke gøre det.
Med så stærke ord proklamerede den store franske maler André Derrain det, da han sammmen med en gruppe kolleger udstillede en serie nye malerier på Salon d’Automme i Paris i 1905. For det pæne publikum var det et chock, at man kunne male sådan. Råt. Spontant. Pågående. Og vildt. Den nye malemåde var et opgør med den slebne salonkunst publikum ellers var vant til.
En fransk kunstkritiker var hurtigt fremme med en glose, der skulle gå over i kunsthistorien. Han kaldte de nye malere for *les fauves* - vilddyrene. Og efterfølgende blev Fauvisme navnet på en kunstretning, hvor man dyrkede det spontane og arvens egenart.

Hvid tiger - 130x86 cm. 2022

AVANTGARDE

Fauvismen viste sig at blive en avantgarde inden for kunsten. Og der var store navne blandt deltagerne. Den mest prominente var Henri Matisse (som man kaldte “kongen af de vilde dyr), men også malere som Raoul Dufy, Georges Rouault og Maurice de Vlaminck var frontfigurer i den nye bevægelse.
Matisse var en af dem, der formulerede de nye tanker. Han skrev bl.a.: “Det, jeg er ude efter, er først og fremmest udtrykket. Jeg er ikke i stand til at skelne mellem min følelse for livet og min måde at udtrykke det på”.

Tohovedet tiger - 89x116 cm. 1995

GÆLD TIL TRADITIONEN

Siden da blev billedkunsten revolutioneret igen og igen, man kan også beskrive det sådan, at billedkunsten bevæger sig i store cirkler så avantgarden pludselig er bagtrop, og gamle malemåder tages op igen.
Ekspressionismen er en anden af de retninger, det er på sin plads at nævne her. For jeg står tydeligvis i gæld til både fauvismen og ekspressionismen. Og går vi længere frem i kunsthistorien spiller Paul Klee en vigtig rolle. Det er især den strenge og klare form hos Klee, som jeg den dag i dag beundrer. Men nok også *stofligheden* og *fortællingerne* i Klees maleri.
Jeg er også barn af den danske ekspressionisme. Egentlig ikke Cobra, som mange vil tro, fordi jeg havde Egil Jacobsen som lærer på akademiet. Måske skal man snarere her nævne en maler som Svend Wiig Hansen, der er en af de store i efterkrigstidens danske kunst. Hans motiv var oftest mennesket, men hans malemåde var stærkt ekspressionistisk voldsom og dramatisk.

Egentlig vil jeg hellere kigge længere bagud i dansk malerkunst og nævne navne som Lauritz Hartz, Erik Hoppe og Edvard Weie.
Jeg tror det er vigtigt, at være sig sine forgængere bevidst. Dansk kunst har mange gode navne og hos de bedste af dem, kan man den dag i dag sagtens finde inspiration til noget helt nyt.

Tohovedet tiger med slange - 89x116 cm. 1995

NUTIDIGE INSPIRATORER

To danske malere som har været vigtige inspirationskilder: Den tidlige Per Kirkeby og den tidlige William Skotte Olsen.
For Kirkebys vedkomne var det hans første popkunst billeder, malet på masonit. Rå og stoflige i udtrykket. Ikke nær så kræsne, som set hos den senere Kirkeby.
Den tidlige Skotte Olsens billeder ramte mig direkte i mellemgulvet. De havde en ægte ekspressiv styrke og en farvesans, som kunne minde om den man så hos Jens Søndergaard. Men hos Skotte var der hele tiden en række spændinger til stede i selve billedet, som om kunstneren hele tiden havde diskuteret sin brug af farver med sig selv.

Make love - not war - 100x136 cm. 2022

NYE BILLEDER

I dag føler jeg at jeg står meget frit i mit maleri.
Jeg har måske nok mit motiv. Men hver gang man maler et nyt billede, åbner det nye muligheder. Jeg føler, at jeg hele tiden gror med mit maleri. Det kan man ikke styre. Når jeg ser tilbage på min kunstneriske udvikling, tror jeg at den har været ret stabil.
Maleri er ikke bare en sanselig udforskning. Der ligger også en åndelig dimension i maleriet:
Hvis et billede skal blive rigtigt godt er det ikke nok, at man lader teknikken styre det hjem, uanset hvor dygtig man er. Et billede skal have noget *mere*, noget ekstraordinært. Det kan være en psykologisk dimension, og en åndelig. Et maleri har altid en form for *andethed,* hvis det er godt. Det skal være noget ud over sig selv.

Når jeg tænker på mine egne tigerbilleder, så kan det være fristende at sige, at her står den stærke tiger over for sit svage bytte, men så enkelt er det aldrig. De to er på en måde forbundet i et skæbnefællesskab.
Jeg kan ofte selv se, hvordan farverne bestemmer fortællingen i det enkelte billede. Et lille strøg af den ene eller anden farve kan forrykke hele fortællingen. Det er interessant at se hvordan. Tænk hvor jeg har mange gode billeder til gode …

Uffe Stadil Christoffersen

www.uffe-christoffersen.com

uffechristoffersen@mac.com

Atelier-Kaiserborgen, Kejlstrupvej 15,
8410 Rønde, Danmark.

Tlf: 53 61 08 79

Atelier-Kaiserborgen. Åbent efter aftale.

Alle malerierne i bogen kan ses her i atelieret, undtagen dem der står privateje ved.